

POSITIONES NONNULLÆ,

CIRCA

USUM HYDRARGYRI OXYDULATI NIGRI
IN
LUE VENEREA,

QUAS,

VENIA EXFER. ORD. MED. ABOËNS;

P R Ä S I D E

GABRIELE E. HAARTMAN,
M. D. Med. Theor. & Pract. Prof. Reg. & Ord. Regg. Societt.
Patr. Holm. & Oecon. Fenn. Membro.

PRO GRADU DOCTORIS,

Publice ventilandas sifit

JOHANNES AGAPETUS TÖRNGREN,
Medic. Licent. Chirurgus Urbis & Nasocomii Ab. Reg. Colleg.
Med. Holm. Membr..

In Audit. Maj. d. IX Decembris MDCCCI.

H. A. & P. M. S.

ABOÆ, TYPIS FRENCKELLIANIS.

At vero partim durum est medicamen & acre,
Partim etiam fallax, quo faucibus angit in ipsis
Spiritus, eluctansque animam vix continet ægram.

FAGASTORIUS.

Nothing can show more the ungrateful or unsettled mind of man, than his treatment of this medicine,

HUNTER.

Positiones Nonnullæ

circœ

Usum Hydrargyri Oxydulati nigri in Lue Venerea.

Præstantissima et si Hydrargyri vis antisyphilitica, a trecentis retro annis (a), Medicis innovuit, cui, tanquam specifico, si quod unquam (b), methodis licet pla-

A

ne

(a) Primitias hujus remedii antisyphilitici, ex testimonio Cel. Astruc (Traité des Maladies Veneriennes. Paris 1754. T. II. p. 85.) & Cel. Sprengel, acerrimi fatorum Medicinæ Investigatoris, (Versuch einer Pragm. Gesch. der Arzneyk. Halle 1793. II. Th. p. 576.) ad finem saeculi XV referre non dubitamus, licet ea de re multum inter medicos, quarum scripta sœpe manifestis contradictionibus sunt referta, sit disputatum. Multi quidem, iisque egregii viri (cfr. Gesenii Handbuch der Pract. Heilmitt. p. 533. Levis Neues Eng. Allgem. Disp. I.B.p. 232. Turnbull Ursprung u. alter der Luftheuche Leipz. 1789 p. 74) Hydrargyrum circa initium saeculi XVI. contra fidam luem venereum tum & vehementius & frequentius per Australes Europeæ regiones grasantem adhiberi cœpisse monent; hoc autem inde derivandum esse putamus, quod usus mercurii lumen ante hoc tempus multo fuerat rærior, maximeque periculosis habitus, haud paucis eadem tanquam venenum etiam externo usu reformidandum resquenteribus; qua de re cfr. De Honestis Exposit. super antidot. Melius Venetæ 1602 fol. Bened. Viator in Lui-
fini Aphrodis. p. 633. Caspar Torella ibid. p. 527.

(b) Qui sata cœterorum remediiorum hujus morbi, specificorum nomine celebratorum, a Gyajaco ad Acidum usque Nitricum, & Aquam Pi-

ne diversis, modo externe tantum, modo interne, & sœpe utraqe via, idque varia sub forma adhibito, in foeda lue debellanda remedio confidere licuit; attamen cum non tantum de diversorum hujus metalli præparatorum prærogativis, & de diversa hocce pharmacum adhibendi methodo, etiam nostris temporibus artis medicæ dissentiant scriptores, sed etiam variaz occurrant hujus morbi species, quæ sive propter singularem pertinaciam, sive ob peculiarem corporis debilitatem ac hebetudinem, aut specialem Idiosyncrasiam, neque mitioribus cedunt remediis, neque heroica hujusmodi quævis ferunt pharmaca: accuratissima meditatione, maximaque cuique cauto & prudenti medico opus esse circumspetione, facile quisque videt. Non itaque mirum est, magnis hanc ob causam tirones in syphilitidis cura premi difficultatibus, eosque dubios sœpius hærere quo modo, vel qua ratione, quibusve in syphilitidis casibus hoc vel aliud hydrargyri præparatum adhibeant. Dignum itaque esset argumentum, quod curiosissima præstantissimorum medicorum industria ac disquisitione, calculis utrinque subductis & enodari. & explanari mereretur; laudatissima namque, quæ-

ceam a Cel. D. Achatio nuperrime celebratam, quorumque effectum & ipsi experti fuimus admodum proletarium, sine precepta perpendere opinonem, hydrargyrum tanquam unicum idemque in quavis hujus morbi specie turissimum remedium, meritoque ideo specificum esse dicendum, sane judicet. Cfr. Cudlen Anfangsgr. der Pract. Arzneyk. Leipz. 1789. IV. B. p. 362. J. Hunter Treatise on the Venereal Diseases p. 335. Baldinger N. Magaz. f. Aerzte. VIII. B. p. 290. de Horne Methodes differ. d'administre le Mercure p. 320. Hufeland Journ. der Pract. Heilk. II. B. p. 513. Quod autem hydrargyrum expectationem interdum frustratur, aut a perversa medendi methodo, aut a concurso aliorum affectuum morbosorum hydrargyrum regre terentium, derivandum esse haud immixto censent graves in arte medica viri.

quæ hoc de argumento habemus excellentissimorum vi-torum Hunteri, Swediae, Clossii, &c opera, non adeo esse abfoluta & consummata putamus, quin multa & utilia & necesaria ultra addi possint. Nos autem & tem-poris & virium præsertim memores, Legibus Academi-cis, specimen inaugurale edendo, satisfacturi, nonnulla tantum circa Usum Hydrargyri oxydulati nigri, cuius præ-parandi medium & adhibendi Methodum, sub nomine Mercurii solubilis Cel. Hahneman primus docuit (c), proponere, tuæque censuræ B. L. modeste submittere constituimus.

Præparatum hocce, cui varia præter jam dicta indi-derunt synonyma, scil. Hydrargyri oxydulati Pharm. Bor. Mercurii cinerei solubilis, Mercurii præcipitati solubilis, Mercurii nigri, Tarpehi nigri (a), aptissime nuncupari Hydrargyrum Oxydulatum nigrum (b), & color pharma-ci & partes ejus suadent constitutivæ. Erit namque colo-xis ex fusco nigri, quem currente tempore vel diu asterva-

A 2

cum

(c) Unterricht für Wundärzte über die Venerischen Krankheiten, nebst einem neuem quecksilber præparate. Leipz 1789. — Genauere be-reitungart des auflöslichen Quecksilbers von Hahneman in Baldinger N. Magaz. XI. B. p. 411. Item in Crell Chem. An-nalen 1790. Vol. II. p. 22. Ulterius in Suppl. I. Pharmac. Rat. p. 12.

(a) Cfr. Scherf Disp. Lippiac. P. II. p. 87.

(b) Aliud quidem pharmacum hoc nomine indicat Col. Gren (in Sy-tem der Pharmacologie 2. Th. 2. B. p. 222; cum autem ipse l. c. p. 223. colorem ei tribuat cinereum, nec eandem cum Mercurio sic dicto solubili indelem vindicet (l. c. p. 229.), prædictam denominationem non dubitavimus Hahnemanni præparato tribuere utpote Chemicorum loquendi rationi apprime consentancam.

tum in canum mutari monet Cel. Gmelin (c), mitissimæque indolis. Perperam igitur Cel. Hermstadt, nullam essentiale differentiam inter Mercurium solubilem Hahn. & Mercurium Cinereum Blackii esse monet (d), quoniam certe constat (e), hocce præparatum ex multo majori quam illud triplicis salis quantitate esse compositum, calce nimirum Hydrargyri, Ammonio, & Acido Nitrico quo fit, ut majori stimulet efficacia, & vehementiora, quæ summopere evitare juvat, excitet symptomata. Hydrargyri autem oxydulati nigri criterium a Cel. Gren (f) propositum, quod scilicet in Acido Nitrico cum evolutione gas nitroſi usque ad quartam partem solvatur, remanente pulvere albido ulterius in Acido Nitrico non solyendo, tutissimum omnino esse, Pharmacis  egregius ad Pharmacopolium Academicum Candidatus D. Freudenthal facto experimento nuperrime nobis persuasit, ea tantum differentia, quod solutio nonnisi ad sextam partem successerit, dummodo minima fuerit triplicis salis admixtio. Reliqua ejus criteria, quorum mentionem fecit Cel. Scherff (g) admodum fallacia esse monet Cel. Bucholtz (h), quia reliquis quoque Hydrargyri Oxydulis communia sunt. Optimam hujus remedii præparandi Methodum docuerunt Cel. Scherff & Gren (i).

Parum refert in methodum rationemque qua Hydrargyrum ejusque præparata in corpus agant humanum scruta-

(c) Apparat. Medic. vol. II. p. 160.

(d) Grundrisse der Experimental Pharmacie. p. 279.

(e) Gren l. c.

(f) l. c. p. 227 sq.

(g) Disp. Lipp. l. c. p. 90.

(h) Trommsdorff Journal der Pharmacie. IV. B. I. St. p. 52.

(i) l. c.

scrupulosius hac occasione inquirere; frustra namque hac de re inter medicos eosque instructissimos (a) diu vehementerque est disputatum; experientia itaque viam monstrante, testimonioque celeberrimorum naturæ scrutatorum muniti, sufficiat ad exemplum ill. van Svieten (b) effectus, quos in corpus humanum præparatum nostrum edat, adduxisse, quo regulæ de usu ejusdem therapeuticae eo dilucidius inde deduci possint. Quod itaque de effectibus Hydrargyri tam oxydati quam oxydulati in corpus humanum generaliter detexit experientia, de viribus nostri præparati idem quoque valere confirmavit. Agit namque tanquam stimulans in fibras quotquot sunt irritabiles, quo & ipso sensibilitas Nervosi systematis augetur, & inflammatoria, quam dicunt, non raro gignitur aucta diathesis, cum crusta pleuritica; speciatim quoque afficit systema lymphaticum, atque facultatem ejus absorbendi accelerat: insimul vero systematis vasculosi motum ciet, quo & sanguinem citat, & secretiones non modo promovet, sed etiam alterat. Singularis, specifica ideo merito dicenda (c), & huic & aliis hydrargyri præparatis inest facultas, secretionem salivæ non minus magnopere augendi, quam vehementer commutandi. Mirabiles hi hydrargyri effectus non valde magnam poscunt ejus dosin, neque diuturnam admodum adhibitionem. Si autem illud & diu satis & cum debita cura alicui venerea lue affecto largiamur, effectum observare licebit prædictis longe superiorum: cessant nimisrum sym-

A 3

pro.

(a) Cfr. hac de re Gmelin I. c. p. 8. sq. Gren I. c. p. 212. sq. Weigel de Actione Mercurii in Baldinger N. Magaz. V. B. p. 542. sq. ubi plurimorum adducuntur ea de re opiniones.

(b) In comment. T. V. p. 521.

(c) *Specifica* Medici valgo spellant remedia, que occulta quadam qualitate, determinatum plerumque, uniformemque, agendi licet methodo obscura, edant effectum. Hecker Ther. General. §. 678.

promata primum dñe lois, postmodumque ipse exstirpatur morbus. Sive hoc per specificum illum systematis absorbentis stimulum fiat, quo incitamentum tollatur lymphaticum (*d*), sive assimilationis (*e*) cujusdam ope, qua indoles & partes constitutivæ miasmaris venerei ita mutantur, ut omne stimulandi vim h. e. facultatem morbum ciendi amittat, sive utraque ratione conjunctim, hoc loco non dijudicabimus. Negari sanem non potest, diurniorem ejus usum haud leves procreare corporis infirmitates, non minus enim vim contractilem cellulose in specie, aliis tonicam nuncupatam (*f*), quam ipsam quoque vim vitalem in genere infringit, eaque ratione dylerasiam producit humorum, quæ in destructione partis coagulabilis sive glutinosæ consistere videtur (*g*), qua pernicialis ille habitus inducitur scorbuticus; aliis vero, qui dispositione antea enervati fuerunt hectica, eam augendo, vita, ea quoque ratione, tandem minitatur ruinam. Ista noxas multo & vehementiores & celerius contrahi compertum est, dum aut nimis magna pharmaci nostri adhibita fuerit dosis, aut exigua licet quantitate hominibus concessa fuerit sensilibus, vel etiam constitutionibus proprie idiosyncrasia hydrargyrum ægre admodum terentibus. Haud levis tum exortus ventriculi a griudo, cum ciborum fastidio, nausea, & v. m. alvo laxa, torminibus ac colicis doloribus stipata. Systematis quoque tum vasculosi tum nervosi hæc medendi methodus conciet turbas a Cel. Hahneman, febris mercurialis

(*d*) Cfr. Reil Archiv für die Physiologie I. B. p. 83.

(*e*) Cfr. Hufeland von Scrophelkrankheit p. 177. & Reil Archiv I. c. p. 93. II. B. p. 274.

(*f*) Hufeland Journal III. B. p. 512.

(*g*) Hufeland von Skrophelkr. p. 180.

lis nomine depictas (*b*), ab aliis febris salivatoris nomine explicatas (*i*), & morbi demum mercurialis nomine a Schreibero designatas *k*); inter quas symptomata aliquando oboriuntur vehementiora: phlogosis nimirum faucium anterior, rapidius salivæ profluvium, fensus dentium vacillantium hebetiumque molestus, deglutitio difficultis, cum dolore pungente per radicem linguæ rotamque oris superficiem internam vagante. Hinc dum malum ingrauefit, accedunt dolores capitis lancinantes vel gravativi, frigus extremitatum, languor insignis, tremores artuum, rigor muscularum colli rheumatismo æmulus, donec vehementior febris, aut hæmoptysi, aut phreniride, aut dysenteria stipata accedit, quæ tragœdiam absolvit horridam. Similia quævis quælibet hydrargyri præparata producant phœnomena, in eo tamen differre, & nostra & aliorum Cel virorum (*l*) testatur experientia: ad salivationem nimirum excitandam propensiora ea sunt præparata, quæ imperfecta fiunt Oxygenatione (*m*); tubi intestinalis evacuationes promovent, quæ perfecta calcinatione parantur mercurialia pharmaca; & urinæ demum secretionem accelerant, quæ salinam habent formam. In eo autem convenient, quod symptomata tam primaria quam consecutiva interdum citius, quam par esset sperare, compescant, fomite ipsius mali quasi intacto, qui itaque quam' prium occasio fuerit novas agit radices. Ex quibus probe penitatis & per experientiam confirmatis, non minus adnoxas:

(*b*) Unterricht f. Wundärzte über Vener. Krankh. §. 290.

(*i*) Althof Pract. Bemerk. über einige Arzneymittel. Götts. 1791. p. 34.

(*k*) Specimen de morbo mercuriali Erf. 1792.

(*l*) Gren l. c. p. 213.

(*m*) Mirati itaque sumus Cel. Moench in Arzneimittel. p. 244. dixisse, Mercurium solubilem omnium hydrargyri præparatorum salivationem lentissime excitat.

noxas quam virtutes hydrargyri oxydulati nigri in morbis Venereis concludere conabimur.

Propter jam memoratos itaque Hydrargyri in corpus humanum effectus facile appetet, Oxydulum ejus nigrum inepte omnino communicari delicatulis, sensibilibusque, quorum nimis irritabilia corpora peregrini hujus stimuli non sustinent impetum (*a*). Nocet quoque iis, qui imbecillitate ac dissolutione laborant stomachi, qui ad hec tunc proni sunt febrem, quiue scorbutica aliave humorum vexantur dyscrasia. Talibus nempe corporis constitutionibus noxii potius ab usu ejus pertimescendi quam salutares sperandi sunt effectus. Dosi etenim quamvis parciori adhibitum vehementiores mox excitat tam universales quam particulares machinæ animalis turbas, que impedimento sunt, ut quantum hydrargyri morbo eradicando insufficientem corpus admittere non possit (*b*). Neque eas ob-

cau-

(*a*) In constitutionibus sensibilibus granulum tantum hujus, remedii symptomatis huius venereæ & protopathicis & deuteropathicis recens ortis, Cel. Hahneman mederi vidit, quod nonnunquam etiam nobis observare contigit; illas autem recidiyo, ex scintillis aliquamdiu consopitis resuscitato, implicari morbo, deindeque vehementius languescere perspeximus.

(*b*) Scriptores hujus argumenti facile principes (Hunter, Swediaur, &c.) de vera hydrargyri, in lue venerea extirpanda agendi ratione valde dissententes, in eo tamen convenienter, quod intra determinatum temporis spatium, sufficiens hydrargyri quantitas erit ingerenda, debito ad constitutionem ægroti, ad gradum morbi, sedemque & diuturnitatem, habito respectu; quodque illud preparatum cuivis fit aptissimum, quo maxima hydrargyri Oxygenio nupti quantitas corpori queat communicari, statuentes preparatum, quod quibusdam prodest, aliis, pro effectuum magnitudine, ab initio curationis Oberorum, esse noxiun. Ad hanc igitur normam experientia confirmata, usum Oxyduli hydrargyri nigri esse dirigendum, facile quisque videt. Ea quoque in usu ejus observanda sunt, que in genere de usu Mercurialium in complicationibus huius venereæ cum aliis morbis hydrargyro potissimum repugnatibus valent; que-

causas usus hydrargyri oxydulati nigri iis est commendandus (*c*), qui diutius lue venerea fuerint infecti, quive sordidae dediti veneri, mercurii, quamvis a sidere satis exhibiti, vi salutari sanari non potuerint. Plerumque iis quoque nocere deprehenditur, in quorum organa obtusiori sensu praedita, & lentiori regeneratione distincta, utpote tendines, ligamenta, periosteum, ossa &c. virus irreperitur. Praeterea in genere ea valet regula: Oxydulum Hydrargyri nigrum in omnibus iis noxiis esse casibus, quibus citius & vehementius suas exseruerit virtutes.

Constitutionibus vero robustioribus, modice irritabilibus, nervorumque firmitate gaudentibus, quarum symptomata luis protopathica vel deuteropathica sunt recentia, ulum Hydrargyri oxydulati nigri internum praestantissimum esse novimus. Lentius quidem tum procedit tam salivationis negotium, quam reliquorum symptomatum mercurialium exertio, at eo stabilior firmiorque redit sanitas fonte ipsius morbi quasi exhausto. Certum quoque præbere solet auxilium in syphiliticis affectibus inveteratis, dummodo cutaneas tantum, vel etiam glandulosas occupaverint partes. Conferri hac in re meretur casus singularis a Cel. Hufeland (*a*) commemoratus (*b*).

B

Quam-

que de preparatoria cura, radicali præmittenda curationi & de remediis corrigentibus, vel adjuvantibus Viri præscripserunt hac in re experientissimi.

(c) Mirum omnino est Cel. Cullen dixisse (l. c. p. 368.) quocunque in syphilitidis casu quocunque sine discrimine adhiberi posse hydrargyri præparatum, neutrique vim quandam prærogativam esse adscribendam.

(a) Journal IV. B. p. 498. sq.

(b) Quod idem Cel. Author in libro de Scrophulis supra citato p. 185. de usu hujus remedii in affectionibus scrophulosis inveteratis monet, apprime illud ad glandulas solvendas, & exanthemata cutanea eradicanda conducere, ad morbos veneros haud immerito putamus esse applicandum.

Quamvis itaque plures egregiis viri (c) de sufficienti hujus pharmaci, in lue venerea pertinaciori, efficacia dubitaverint, non possumus non aliorum Cel. virorum (d) testimoniis & propria convicti experientia, Hydrargyrum Oxydulatum nigrum ad præstantissima artis medicæ contra atrocissimum hocce malum referre auxilia.

Quænam autem sit norma, ad quam remedium nostrum adhibeatur, restat ut paucis jam disquiramus. Salivationis methodum, quam variis magnæ auctoritatis viri defendere annisi sunt argumentis, utpote ad luem veneream debellandam minime necessariam & prorsus inutilem, rejiciendam esse censemus, & propria & aliorum (Hunteri, Swediaur, &c.) innxi experientia. Febrim, quam dicunt mercuriale, cuius necessitatem nonnulli (Hahne-man, Fritze, &c.) probare fatererunt, non solum non necessariam, sed & noxiā esse astimandam, haud leves invadent rationes. Tutissima nimirum, facillimaque luis venereæ sanatio efficitur lentiori & prudenti hydrargyri usu, cum vice versa, præcipiti ejus adhibitio-ne constet machinam corporis vehementer turbari, & infirmari adeo, ut debita cum efficacia in morbi somitem organa agere haud valeant. Non enim symptomata solum morbi mercurialis gravissima, quæ nullo modo præcaveri queunt, haud raro esse febris mercurialis asseclas, sed etiam millia ægrotantium absque febri penitus fuisse sanatos, passim affitmant artis medicæ antistites (Hunter, Swediaur &c.). Multis quoque remedio nostro adhibito, nulla excitata febre, sanitatem redditam fuisse sta-

(c) Knackstedt in Med. Chir. Beobacht. Conßbrück in Hufeland. Journal VII. B.

(d) Fritze klinische Annalen H. I. p. 108. La Fontaine Med. Chir. Abb. p. 139. Hufeland Journ. VII. B. p. 228. Closius Über die Lustseuche p. 350.

stabilem, & ipsi vidimus & alii (a) quoque se vidisse confirmant. Perfectæ præterea morbi sanationis signum, a cessatione symptomatum vulgo desumi solitum, valde interdum fallere, quemque harum rerum vel minime gravium compresisse putamus; siquidem interdum, fomite nondum extincto (b) mox insequatur, cum contra eodem penitus extirpato (c), longius producatur sanatio (d). Quæ cum ita sint, consultum esse ducimus, remedium nostrum parca manu adhibere, usque dum vim hydrargyri stimulantem & salutiferam prodant actiones systematis fortentis, cui sedem morbi venerei proximam recentiores tribuere Pathologi (e), organorumque se- & ex-cernentium nonnihil auctæ & immutatae functiones. Has vero systematis fortentis auctas actiones ex levi corporis dignoscere licet inquietudine, oculorum, narium, orisque siccitate, alvo dura, emaciatione corporis, ulcerumque venereorum emendatione &c. Etsi quantitas hydrargyri ad hanc normam ingesti, & per debitum temporis spatium continuati, morbo extirpando aliquando sufficiat; morbo tamen graviori laborantibus, illisve apud quos signa stimuli mercurialis nuper memorata desiderantur, prodesse censemus, (quo tuta iis paretur medicina, si dosis hydrargyri caute sensim augeatur, usque quo signa stimuli vehementioris organorum se- & ex-cernentium actiones præprimis incitantis, apparuerint; qualia sunt: levigin-

B 2

(a) Hufeland Journal. I. c.

(b) Citius quam cætera hydrargyri preparata, Oxidulum nigrum, symptomata morbi venerei non modo mitigat, sed etiam aufert. (Cfr. Hufeland Journal VII. B. p. 228).

(c) Swediaur von der Lufleuse, ueberl. von v. Hoven.

(d) Queritur etiam Cel. Baldinger (N. Magaz. II. B. p. 331.) nulla dari certa indicia, quæ prodant, num extirpata sit lues venerea, necne; at nostris in regionibus frigidis sapissime hoc quidem observare licet, præcipue vero, cum ægroti conditiones neque in viatu neque in reliquis diætæ regulis debitam permittant circumspectionem.

(e) Sœmmering de morbis vasor. Absorb. p. 72.

gingivatum & superficie oris internæ phlogosis, sensus dentium molestus, halitus oris foetidus, tumor & secretio aucta glandularum salivalium incipiens, privus materiæ perspiratæ odor, &c.

Nostræ quidem experientiæ confidentes, primis, diebus ad sextum scilicet vel septimum, usum suademus Hydrargyri Oxydulati nigri parciori, ad grani scilicet dimidium, quantitate; postea vero, die quavis secunda vel tertia, prout ægroti suppetant vires, dosin sensim auctam proponimus, usque quo signa mercurialis efficaciam supra indicata-fuerint conspecta. His jam observatis, & relicto per nonnullos dies usu hydrargyri donec cessaverint stimuli mercurialis effectus (a), apprime convenit, usum eius iterare; & methodum hancce pluries repetere, usque dum omnis recrudescens morbi abolita sit suspicio. Qua quidem in re magni est momenti, ut hydrargyri agendi ratio nec irregularis sit nec nimis subitanea; nam quod symptomata in hoc morbo cito tollit remedium, non adeo tutum est judicandum. Ut eo certius recidivæ præcaveantur, plerique artis suadent periti, ut, symptomatibus licet morbi devictis, Hydrargyri Oxydulati nihilo tamen minus per aliquod tempus continuetur usus; quod quidem consilium iis præcipue utile ac necessarium esse putamus, quorum symptomata syphilitica, excitato, parcioris hydrargyri ope, peregrino isto systematis absorbentis stimulo, citius quam jure expectari potuisset, sanata esse apparent. Cavendum tamen est, ne stimulus iste mercurialis nimis diu perseveret, quo ægrotantes debilitati, morbis malo venereo pejoribus facile corripi possunt. Lues plurium annorum inve-

te-

(a) Quanta hac in re opus sit circumspetione, III. van Svieten (1° c. p. 546), ut alios faciemus, dilucide exploat, observans: "Non tam facile argentum vivum posse coërceri, dum actuosum esse incipit".

terata, quæ omnium difficillime, perfectam admittit curationem, multo largiorem & diurniorem requirit hydrargyri usum, adjunctis variis pro re nata necessariis remediiorum corrigentium & adjuvantium auxiliis (b).

Usui Hydrargyti Oxydulati nigri externo in eo præcipue casu confidimus, si intrilecus adhibitum, propter singulare fastidium sive per vomitum, sive per alvum rejectum fuerit, aut si propter nimiam corporis irritabilitatem, vehementem valde subitaneamque, una cum profuso salivæ fluxu, febrim excitat. Ubi igitur morbi indoles largiorem & diurniorem requirit hydrargyri usum, quam imbecillæ ægroti vires concedere videntur, idem hocce remedium externe nobis videtur adhibendum; quod quidem optimo cum successu in variis desperatis casibus sumus experti. Hunc in finem drachma una PULV. Hydrarg. Oxydul. nigri cum Axung. cur. Unc. bin. misc. & mort. marm. teratur, ut f. l. a. f. Unguentum, cuius scrupul. un. ad drachmam un. c. tem. quovis die mane, ob auctam eo tempore valorum Lymphaticorum irritabilitatem, inungatur, usque dum signa appareant stimuli mercurialis. Tum autem ea omnia sunt observanda, quæ jam de usu interno attulimus. Ad tollenda symptomata luis venereæ protopathica, præcipue recentia, dum externam methodum conditiones jubeant ægroti, eorum quidem adstipulamus consilio, qui hydrargyrum iis locis

B 3

pro-

(b) Optima adjuvantia ea sunt, quæ virium sustinent vigorem, & diathesin coërcent seorbustam; quibus itaque dictam convenientem, Chinata, ac Viri meraci moderatum usum, esse adnumeranda, facile apparet. Ad corrigentia referimus: Opista, quorum post Cel. Schöpf (von der wirkung des Mohnsaftes in Lustleuche), magni nominis viri probarunt utilitatem; Camphorata, (cfr. Ausserl. Abb. XV. B. p. 473.); Sulphurata, de quibus cfr. Hahneman (in Bilmenbach Med. Bibl. III. Th. p. 543.) & Hufeland (Journ. III. B. p. 740. IV. p. 45); Balneaque tepida, (cfr. Marcard vom Bäder, & Darwin Zoonomie. III. Th. p. 51, sq.).

propius, per quæ virus in corpus irrepererit, inungendum esse fraudent; iis vero in casibus, quibus major est hydrargyri quantitatem morbo magis inveterato ac altius infixo eradicando necessariam ducimus, inunctionibus ad articulos artuum institutis potissimum confidimus, quia iis in locis magis aperta sunt vasorum lymphaticorum oscula, & ampliores eorum trunci proxime subjacentes.

Forma interna, sicut medicorum loquendi mos est, erit aut pulveris, aut pillularis. Pulverem, cum Sacchari & Cort. Cinnam. vel Rad. Liquir. debita quantitate commixtum, praescribere convenit. Pillulae autem ex Pulveris Hydrarg. hujus Oxydul. serupul. Un. cum Extr. Dulcam. scrupul. V. parantur LX. pulvere Cort. Cinnam. consperse, quarum una ad quatuor pro dosi exhibeat.

His ita querite pensatis, facile apparat, usum Hydrargyri Oxydulati nigri, in morbis quibusdam syphiliticis esse noxiū, in aliis vero & jure & feliciter adhiberi. Medicus ideoque prudens & peritus, qui & morbi indolem, & ægrorum constitutiones, & medicamenti quod descripsimus vires probe noverit, usum ejus nunquam repudiet vel pertimescat. Juvenes autem, quorum eruditio propria adhuc non nittitur experientia, nunquam obliviscantur, quod in hujus remedii, æque ac in reliquo rum adhibitione caute ac prudenter, ne omnis in posterum medicina fiat frustranea, sit procedendum. Egregie namque dixit Ill. van Svieten (a) "Optimum atque laudabile consilium, in usu remedii nondum explorati pedentim pergere, ut tuto experiri possent novi remedii in morbo efficaciam".

(a) Comment. T. V. p. 511.